

Reactie Leidse Gesprekken op “Handreiking samenwerken in de stad”

versie november 2023 zaaknummer Z/23/3591676

Aan: Het college van B&W van de gemeente Leiden

Van: Leidse Gesprekken

Datum: 20 december 2023

Geacht college,

Leidse Gesprekken is een burgerinitiatief dat streeft naar verbetering van de democratie in de stad. Dat doen wij door onafhankelijke gespreksleiders aan te bieden zoals in de handreiking staat vermeld, maar zeker ook door de gemeente – zoals met deze inspraakreactie - kritisch te volgen.

Met veel waardering hebben wij kennisgenomen van de handreiking samenwerken in de stad. Er is een belangrijke en noodzakelijke stap gezet om te komen tot een aanzienlijke verbetering van de samenwerking tussen burgers en de politiek in Leiden. En dat is hard nodig. Er is te veel onvrede in de stad over de wijze waarop de gemeente met participatie omgaat. Veel inwoners zijn inmiddels al afgehaakt. Het vertrouwen in de politiek neemt af.

Onze welgemeende complimenten gaan uit naar de hiervoor verantwoordelijke ambtenaren zowel voor in de inhoud van de handreiking als voor de wijze waarop het tot stand is gekomen. Een paar mensen van Leidse Gesprekken hebben samen met andere burgers deelgenomen aan de constructieve voorbereidende gesprekken van deze handreiking. Het resultaat is leesbaar en inspirerend. Goed ook dat in de nota aandacht is voor de evaluatie van participatietrajecten door een onafhankelijk bureau.

En toch: De handreiking die voorligt zien we als een waardevolle stap maar wel een eerste. Hierna moet het gaan, over de uitvoering van deze handreiking. De grote vraag is: “hoe gaat dit gebeuren”? Welke volgende stappen moeten genomen worden om tot adequate uitvoering te komen? Is de organisatie wel voldoende klaar om direct tot implementatie van al wat er genoemd staat te handelen. Het antwoord daarop is nee. We zijn blij met de stappen die nu zijn gezet, maar een vervolg is nodig: zoals training van ambtenaren en het aanpassen van procedures. In deze handreiking wordt vanzelfsprekend aandacht gegeven aan de rol van de raad. Ook raadsleden zullen zich af moeten vragen wat deze handreiking naar de stad betekent voor hun rol en aanpak. Tijdens de voorbereidende gesprekken kwam met enige regelmaat het begrip “cultuur” op tafel te liggen. De vraag naar het “hoe”, hoe gaan we verder met de stappen, is naar onze mening dan ook een cultuurvraag. Wij realiseren ons dat dat tijd en aandacht vraagt. We stellen u voor om na vaststelling van de handreiking het college opdracht te geven om een plan van aanpak op te stellen waarin uitvoering wordt gegeven aan de handreiking.

Het is bekend dat bij Leidse Gesprekken de aandacht voor het proces een essentieel vehikel is, om tot goed overleg en gelijk speelveld te komen. Vandaar dat we het begrip “cultuur” ook met nadruk noemen. Op dat vlak hebben wij ook voorstellen. Te zijner tijd willen we graag met een initiatief komen, waarvan we denken dat dat ondersteunend is aan de implementatie van deze handreiking. Daarnaast komen we graag met het managementteam van de gemeente in gesprek om de uitvoering van de handreiking binnen de ambtelijke organisatie te bespreken.

Zoals gezegd: op hoofdlijnen kunnen we instemmen met deze handreiking, maar daarnaast willen we hieronder voor ons essentiële punten noemen, die aanvulling op de handreiking verdienen.

- **Geef burgers meer regie over het participatieplan en werk met scenario's:** Het participatieplan zoals genoemd onder thema 2 "Basis op orde" is een belangrijk onderdeel van de handreiking en krijgt terecht veel aandacht. Wat naar ons oordeel ontbreekt aan de puntsgewijze uitwerking van dit onderdeel is de toevoeging dat het participatieplan wordt besproken met betrokken burgers en ondernemers. Betrokkenen kunnen het participatieplan verbeteren en met hun inbreng zorgen voor een beter en gedragen participatietraject.

In het participatieplan moeten volgens de handreiking de kaders worden beschreven en de ruimte voor participatie worden aangegeven. Geef daarbij aan in het participatieplan zoveel als mogelijk met scenario's te werken zoals aangegeven in de door de raad aangenomen motie 0021/0098/4

- **Omarm eigen initiatieven en deskundigheid van burgers:** Hier is volgens ons in de handreiking te weinig aandacht voor. De nota denkt vooral vanuit initiatieven van de gemeente. Het krijgt kort aandacht onder Thema 1 "Houding en gedrag" onder het kopje "Zoek de energie op". Terwijl eigen initiatieven en vrijwillige inbreng en activiteiten van onze inwoners toch zo belangrijk zijn voor de stad en waardering behoeft van de gemeente. Te vaak vallen niet gesubsidieerde activiteiten en initiatieven van burgers buiten de radar van de gemeente. We denken daarbij aan initiatieven van burgers waarbij ondersteuning van de gemeente noodzakelijk is, initiatieven van burgers die vragen om het gezamenlijk uitvoeren van burgers en gemeente (co creatie) en initiatieven van burgers gericht op het overnemen van gemeentelijke taken (right to challenge, zie hiervoor de door de raad aangenomen motie 21.0093). Ons voorstel is om in de handreiking de regel op te nemen dat initiatieven en vrijwillige inbreng van burgers die vragen om betrokkenheid van de gemeente binnen redelijke termijn op een inhoudelijke reactie van de gemeente kunnen rekenen. Het vraagt ook om meer flexibiliteit van ambtelijke processen. We raden dan ook aan hier verder uitwerking aan te geven in de handreiking en vervolgens in ons eerdergenoemde plan van aanpak.
- Maak ook gebruik van eigen deskundigheid van burgers. In de handreiking wordt terecht aandacht gevraagd voor het gebruik van de ervaringsdeskundigheid van burgers. Maar burgers beschikken naast de genoemde ervaringsdeskundigheid ook over eigen deskundigheid en ervaring die ze uit betrokkenheid bij de stad graag voor de stad in willen zetten. Maak daar gebruik van.
- **Ondersteun burgers bij participatietrajecten:** Burgers kunnen in participatietrajecten vaak niet opboksen tegen de macht en deskundigheid van overheid en ondernemers. Waar nodig moeten zij de beschikking kunnen krijgen van deskundige en onafhankelijke ondersteuning. De gemeente moet deze ondersteuning faciliteren
- **Stimuleer raadsleden om de dialoog aan te gaan met de stad.** Onder het laatste kopje van de handreiking: "Ga op gepaste wijze de dialoog aan met de ambtelijke organisatie, initiatiefnemers en gemeenschap" wordt een wel heel terughoudend beeld geschetst over de gewenste relatie tussen raadsleden en burgers. Raadsleden zijn gekozen om burgers te vertegenwoordigen bij het besturen van de stad. Dat vraagt juist om de stad in te gaan en inwoners te spreken. Doe de luiken open en kom los van de stroom papier.
- **Geef ambtenaren de ruimte:** Ambtenaren hebben ruimte nodig om de dialoog met de stad aan te gaan. Vertrouw op hun deskundigheid en integriteit om op gepaste wijze die ruimte te benutten.

Samenvattend:

Geef het college de opdracht om na vaststelling van de handreiking een plan van aanpak op te stellen waarin uitvoering wordt gegeven aan de handreiking.

En pas de handreiking op de volgende punten aan:

- *Geef burgers mede regie over het participatieplan zoals genoemd onder thema 2 en werk in het participatieplan met scenario's.*
- *Omarm eigen initiatieven van burgers en maak gebruik van eigen deskundigheid van burgers*
- *Faciliteer eigen ondersteuning van burgers bij participatietrajecten*
- *Stimuleer raadsleden om de dialoog aan te gaan met de stad. Herschrijf de laatste paragraaf van de handreiking.*
- *Geef ambtenaren de ruimte*

Namens Leidse Gesprekken,

Edith van Middelkoop: 06-30748220 edithvanmiddelkoop@outlook.com

Dik Toet: 06-23348489 diktoet1@gmail.com

Bijlage:

Aangenomen moties allen uit 2021:

1. Zoveel als mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheden van alle treden van de participatieladder. 21.0098/01
  2. Zoals toegezegd, Right to Challenge alsnog concreet uit te werken en daarbij de raad te betrekken. 21.0093
  3. Bij participatietrajecten een gewoonte te maken van laagdrempelige werkvormen, zoals een huis-aan-huisbenadering, straatgesprekken en de inzet van een mix aan communicatiemiddelen; Dit uitgangspunt mee te nemen in het op te stellen handelingsperspectief voor participatie. 21.0098/04
  4. In participatietrajecten vaker met scenario's te werken; Daarbij verschillende varianten van oplossingen worden voor te leggen aan participanten; Dit uitgangspunt mee te nemen in het op te stellen handelingsperspectief voor participatie. 21.0098/04
-
1. Staat in de handreiking
  2. Staat niet in de handreiking, ondersteunen we in ons commentaar
  3. Staat in de handreiking
  4. Staat niet in de handreiking. Voegen we toe in ons commentaar.